

05.03.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DİŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- *Ürdün'den 7 yıl aradan sonra Suriye hava sahasını kullanma kararı...* Ürdün'ün El-Gad gazetesinde yer alan habere göre, Sivil Havacılık Otoritesi yaptığı açıklamada, bu kararın, Suriye hava sahasının güvenli şekilde kullanılmasını sağlamak için Suriye rejimiyle koordineli olarak gerçekleştirilen bir dizi tedbirin ardından alındığını belirtti. Açıklamada, "Söz konusu değerlendirmelere binaen, Suriye hava sahasını kullanmak isteyen Ürdünlü operatörlere izin verilmesi kararlaştırıldı" ifadesi kullanıldı. Sivil Havacılık Otoritesi, açıklamada ayrıca izin verilen uçuş irtifası gibi Suriye hava sahasının kullanılmasına ilişkin teknik talimatlara yer verdi. Ürdün Sivil Havacılık Otoritesi, 2012'de aldığı kararla, Suriye hava sahasının kullanımını askıya almıştı.

- *Rusya-ABD Genelkurmay Başkanları Avusturya'da Suriye 'yi görüştü...* ABD'nin Rusya ile 1987'de imzaladığı Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Anlaşması'ndan (INF) çekilmesinin ardından ilk kez iki ülke genelkurmay başkanları bir araya geldi. ABD Genelkurmay Başkanlığı Sözcüsü Albay Patrick Ryder, yaptığı yazılı açıklamada, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Joseph Dunford'un Rusya Genelkurmay Başkanı Orgeneral Valery Gerasimov ile Avusturya'da bir araya geldiğini duyurdu. İki generalin söz konusu görüşmelerinin detaylarını paylaşmama konusunda mutabık kaldıklarını belirten Ryder, görüşmeye ilişkin şu ifadeleri kullandı: "İki askeri lider Suriye'de Koalisyon ile Rus güçlerinin operasyonlarının güvenli bir şekilde ayrışmasını ele aldı ve Amerikan-Rus askeri ilişkileri, Avrupa'daki mevcut güvenlik durumu ve diğer önemli konular üzerine görüş alışverişinde bulundu. Ayrıca, ABD ve Rusya ordusu arasında operasyonel güvenliği ve stratejik istikrarı güçlendirme çabalarını ele aldılar".

ORTADOĞU-AFRİKA

- *ABD, en gelişmiş hava ve füze savunma sistemi THAAD'ı ilk defa İsrail'e yerleştirdi...* Amerikan ordusu en gelişmiş hava ve füze savunma sistemlerini ilk defa İsrail'e yerleştirdi. Konuyla ilgili açıklama hem Amerikalı hem de İsrailli askeri yetkililerden geldi. İsrail'e konuşlandırılmasına Mart ayında başlanan sistemlerin amacı, ABD'nin dünyanın dört bir yanına hızla füze yerleştirme kabiliyetini de test etmek. Amerikalı yetkililer, Yüksek İrtifa Bölge Hava Savunma sistemi THAAD'ın tam olarak ne kadar sürede İsrail'e konuşlandırıldığını güvenlik gerekçeleriyle açıklamadı. Lockheed Martin ve Raytheon firmaları tarafından üretilen füzeler Texas'tan İsrail'e götürülmüştü. Bu gelişme tam da İsrail'le İran arasında gerilimin arttığı bir dönemde gerçekleşti. İsrail'in Suriye bombardımanı ve Tahran'ın Suriye'deki varlığı, son olarak da İran Dışişleri Bakanı'nın İsrail'le çatışma olasılığını dışlamadıklarını açıklaması, bölgede tansiyonu iyice yükseltti. Amerikan ordusu THAAD sistemlerinin hızla İsrail'e yerleştirilmesinin Amerika'nın İsrail'in bölgesel güvenliğine devam eden taahhüdünü gösterdiğini kaydetti.

- *Pentagon'dan Suudi Arabistan için THAAD sistemi ihalesi...* ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon), Suudi Arabistan adına "Yüksek İrtifa Alan Savunma Sistemi" (THAAD) üretimi için savunma devi Lockheed Martin'e 945 milyon 900 bin dolarlık bir ihale verdiğini açıkladı. Pentagon, Mart ayı silah savunma ihalelerine ilişkin raporunu yayımladı. Raporda dikkat çeken detay ise Pentagon'a bağlı Füze Savunma Ajansının Lockheed Martin'e Suudi Arabistan adına verdiği ihale oldu. Raporda, "sonuçlandırılmamış ihale işlem" olarak tanımlanan ihale için verilen bedelin 945 milyon 900 bin dolar olduğu belirtildi. İhalenin süresinin ise 28 Şubat 2019 ile 31 Ekim 2026 tarihleri arasında olduğu belirtildi. Amerikan medyasında yer alan haberlerde, Suudi Arabistan'ın 26 Kasım'da, ABD'nin daha önce 44 THAAD sistemi için verdiği 15 milyar dolarlık teklifini kabul ettiği kaydedildi. Bedeli Suudi Arabistan'dan tahsil edilecek olan bugünkü ihalenin ise ABD'nin teklifinin ilk aşaması olduğu ifade edildi. Suudi Arabistan yönetiminin, Washington'un Cemal Kaşıkçı cinayetine yönelik baskısından kurtulmak için ABD'nin THAAD teklifini kabul ettiği iddia ediliyor.

- *Suudi Arabistan, nükleer anlaşma için ABD'ye alternatif arayışına girebilir...* Washington merkezli Silahların Kontrolü Derneği üst düzey yöneticisi Darly Kimball, "ABD'nin nükleer teknoloji için görüşmeler yaptığı" ileri sürülen Suudi Arabistan'ın, Amerikan yasalarının gereklilikleri nedeniyle anlaşmaya çok istekli olmadığı ve bu nedenle alternatiflere yönelebileceği değerlendirmesinde bulundu.

AB – AVRUPA

- *İŞİD'e katılan Almanların vatandaşlıkları iptal edilecek...* Alman medyasına göre hükümet gelecekte İŞİD'e katılacak Almanları vatandaşlıktan çıkarma konusunda uzlaştı. Söz konusu uzlaşma halihazırda yurtdışında tutuklu olan Alman cihatçıları kapsamayacak.

- *AB geçen yıl Türkiye'den 7 bin Suriyeli mülteciyi aldı...* AB ile Türkiye arasında imzalanan geri kabul anlaşması uyarınca 2018 yılında 5 bin sığınmacı Yunanistan'ı gönüllü olarak terk ederken, 322 sığınmacı ise Türkiye'ye sınır dışı edildi.

- *'Bozkurt işareti' yasağı protestolarına Avusturya Başbakanı'ndan tepki: Yılmayacağız...* Avusturya Başbakan Sebastian Kurz kendisine yönelik sosyal medya üzerinde başlatılan 'bozkurt işareti yasağı' protesto kampanyasına cevap verdi. Kampanyadan dolayı yılmayacağını belirten Kurz, 'kanunlara riayet etmeyenler hakkında gerekenin yapılacağını' söyledi.

- *Macron'dan 'Avrupa Rönesansı' çağrısı...* Macron, 26 Mayıs'ta yapılacak AP seçimleri dolayısıyla 24 dilde "Avrupa'nın rönesansı için" adlı bir mektup yayımladı. Avrupa'nın 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana bu kadar sorun yaşamadığını ifade eden Macron, Brexit'in Avrupa'nın yaşadığı krizin sembolü olduğunu bildirdi. Macron, Avrupalıların demokratik özgürlüğünün önemine işaret ederek, Avrupa'daki seçimleri, siber saldırılara ve manipülasyonlara karşı korumak için Avrupa Birliği (AB) üyesi her ülkeye Avrupalı uzmanları sağlayacak Avrupa Demokrasileri Koruma Ajansı'nın kurulmasını önerdi. Bu çerçevede Avrupalı siyasi partilere yabancı güçlerin sağladığı finansmanın yasaklanması gerektiğini vurgulayan Macron, internetteki kin ve şiddet içeren bilgilerin ve konuşmaların da yasalar çerçevesinde engellenmesi ve yasaklanması gerektiğini dile getirdi. Macron, Schengen bölgesinin yeniden düzenlenmesinin önemli olduğunu, bölgeye katılmak isteyen ülkelerin sınırları ciddi şekilde kontrol etmesi ve Avrupa ile aynı iltica politikasına sahip olması gerektiğinin altını çizdi. Ayrıca, kurulacak Avrupa İç Güvenlik Konseyi'nin himayesinde AB

üyesi ülkelerin ortak sınır polisi ve iltica ofisi konusunda katkıda bulunması gerektiğini aktaran Macron, aynı hassasiyetin savunma konusunda gösterilmesi gerektiğine vurgu yaptı. Macron, NATO ve Avrupalı müttefiklerle savunma ve güvenlik konusunda yükümlülüklerini ortaya koyacak bir anlaşma yapılması gerektiğini bildirdi. Macron, iklim değişikliği ile mücadele finansmanını sağlayacak Avrupa bankasının ve gıdaların sıkı kontrolünü yapacak bir mekanizmanın kurulmasını teklif etti. AB'de inovasyonu finanse etmek için Avrupa İnovasyon Konseyinin kurulması ve bunun için ABD'ninkine benzer bir bütçe oluşturulması gerektiğini belirten Macron, bu konseyi kurarak teknolojiadaki eksiklikleri tamamlamayı hedeflediklerini kaydetti. Macron, ayrıca Afrika ile yeni ilişkiler geliştirmeyi amaçladığını ifade etti. Bunlardan hareketle bir Avrupa rönesansı inşa etmeyi arzuladığına dikkati çeken Macron, milliyetçilerin halkların öfkesini kullanmasına izin veremeyeceklerini dile getirdi. Macron, yıl sonuna kadar AB'de yapılması gereken tüm değişikliklerinin ele alınacağı geniş katımlı bir konferans düzenleyeceğini duyurdu. Avrupa'da İngiltere'nin yerini bulacağından emin olduğunu ifade eden Macron, Brexit'in herkese ders verdiğini belirtti.

ABD - AMERİKA

- **ABD Türkiye'yi vergi avantajı sağladığı gelişmekte olan ülkeler arasından çıkarıyor...** Amerika Ticaret Temsilciliği (USTR), ABD Başkanı Donald Trump'ın talimatıyla Türkiye'nin vergi avantajı sağlanan gelişmekte olan ülkeler arasından çıkarılacağını açıkladı. Karara gerekçe olarak, Türkiye'nin "ekonomik olarak yeterince gelişmiş olması" gösterildi. ABD, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) programı kapsamında koyduğu kriterleri sağlayan 120'den fazla gelişmekte olan ülkenin binlerce ürününe Amerikan pazarına gümrüksüz giriş imkanı sağlıyor. Temsilciliğin internet sitesinden yapılan açıklamada, Türkiye'nin yanı sıra Hindistan'ın da bu programdan çıkarılacağı kaydedildi.

- **ABD Genelkurmayı kapak fotoğrafını güncelledi: Milli Savunma Bakanı Akar ve Orgeneral Güler karede...** ABD Genelkurmay Başkanlığı, resmi Twitter hesabında kapak fotoğrafı olarak ABD Genelkurmay Başkanı Orgeneral Joseph Dunford, Savunma Bakan Yardımcısı Patrick Shanahan ile Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar ve Genelkurmay Başkanı Yaşar Güler'in toplu fotoğrafını kullandı.

- **Trump'a yönelik yeni soruşturma başladı, belge istenenler arasında oğulları ve damadı da var...** ABD'de Demokrat milletvekilleri, Başkan Donald Trump'a yönelik adaleti engelleme, yolsuzluk ve gücü kötüye kullanma iddialarıyla ilgili geniş kapsamlı bir soruşturmayı Pazartesi günü başlattılar. ABD Temsilciler Meclisi'nin Adalet Komitesi, Trump'ın oğulları Don Jr ve Eric'in de aralarında bulunduğu aile üyelerinden ve yakın siyasi müttefiklerinden kendileriyle bilgi paylaşımında bulunmalarını talep etti. 81 kişiye gönderilen mektuplarda Trump'ın ya da yönetiminin muhtemel görevi kötüye kullanma iddialarıyla ilgili belgeler istendi. Beyaz Saray, Donald Trump'a yönelik bu soruşturmayı "utanç verici" ve "istismarcı" olarak nitelendirdi.

- *Trump, Rusya'ya yaptırımını 1 yıl uzattı...* Beyaz Saray'dan ABD Kongresi'ne gönderilen tebliğde, eski Başkan Barack Obama'nın yürürlüğe koyduğu ve süresi 6 Mart'ta sona ermesi gereken yaptırımın 1 yıl daha devam edeceği belirtildi. Rusya'nın eylemlerinin, Ukrayna'nın güvenlik ve istikrarı için tehdit arz ettiğini söyleyen Trump, Rus yönetiminin güç çözümlerinin ABD'nin ulusal güvenliği ile dış politikası için de aşırı tehdit oluşturduğunu dile getirdi.

VENEZUELA'DA KRİZ

- *Muhallif lider Guaido tekrar Venezuela'da...* Muhalefet lideri Juan Guaido, Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro'ya karşı destek toplamak için çıktığı Latin Amerika seyahatinden döndü. Maduro Guaido'nun tutuklanabileceği mesajını verdi.

- *Guaido halkı yeniden sokağa çağırdı: Hükümete karşı yaptırımlar artacak...* Venezüella'da kendini "geçici devlet başkanı" ilan eden Ulusal Meclis Başkanı Juan Guaido, halkı 9 Mart Cumartesi günü hükümet karşıtı protestolar düzenlemek için sokağa çağırdı. Guaido, "Bir dakika bile durmayacağız. Bu mücadele boşa gitmeyecek. Geleceği, ülkeyi iyileştirme hayalini düşünelim. Eğer demokrasiyi ve özgürlüğü sağlayabilirsek yaptığımız fedakarlıklar karşılığını bulmuş olacak" dedi.

RUSYA

- *Medvedev, 'Bulgaristan'la Türk Akımı diyalogu' şartını tekrarladı...* Medvedev, ziyaret ettiği Sofya'da, Bulgar mevkidaşıyla görüşmeden sonra düzenlenen ortak basın toplantısında, Türk Akımı doğalgaz boru hattı projesinde atılacak somut adımları, ilgili garantiler alındıktan sonra konuşabileceklerini söyledi. Bulgaristan hükümetini kastetmediğini kaydeden Medvedev, "Avrupa Komisyonu'nun, gelecekte bu projenin dağılmayacağı ve engel çıkarılmayacağı yönünde güvenilir garantiler vermesi gerektiğini kastediyorum. Umarım Bulgar dostlarımız da bunu anlıyor ve ilgili çalışma yürütüyor" ifadelerini kullandı. Medvedev, Rusya'nın Türk Akımı yapımında, Güney Akım'ndan alınan olumsuz deneyimi dikkate alacağını kaydetti.

- *Rusya INF anlaşmasını askıya aldı...* Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Rusya'nın Orta Menzilli Nükleer Güçler (INF) anlaşmasını askıya aldı. Kremlin Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in ABD ile imzalanan Orta Menzilli Nükleer Güçler (INF) anlaşmasını askıya aldığını duyurdu. Açıklamada "(Putin) Rusya'nın SSCB ile ABD arasında imzalanan anlaşmaya olan katılımını askıya alan kararnameyi imzaladı" denildi. "ABD'nin anlaşma yükümlülüklerini ihlal etmesiyle bağlantılı olarak" böyle bir adımın atıldığı belirtildi.

- *Rusya, İsrail-Filistin toplantısına ev sahipliği yapacak...* Körfez turunun ikinci durağı Suudi Arabistan'a gelen Lavrov, Cubeyr ile görüşmesinin ardından ortak basın toplantısı düzenledi. Barış sürecine ilişkin konuşan Lavrov, ülkesinin, bu sürecin görüşüleceği bir Filistin-İsrail toplantısı düzenleyeceğini söyledi. Lavrov, "İsrail'in bizimle olan iletişimine binaen, Rusya'nın ev sahipliğinde ön şart olmaksızın barış sürecinin görüşüleceği bir toplantı yapılması konusunda Filistin yönetimiyle anlaştık" ifadelerini kullandı. Filistin yönetiminin toplantı için hazır olduğunu ancak İsrail'in henüz bir tarih vermediğini belirten Lavrov, bir tarih belirlemesi durumunda İsrail'in girişimine olumlu karşılık vermeye hazır olduklarını kaydetti.

- *Rus Dışışleri: Skripal vakası, Johnson'un 'ölü kedi' stratejisinin bir örneği...* İngiliz hükümetinin Skripal vakasını İngiliz halkının dikkatini iç sorunlardan başka yöne çekmek için kullandığını belirten Rusya Dışışleri Bakanlığı, bu vakayı eski bakan Johnson'un 'ölü kedi' stratejisinin bir örneği olarak niteledi. İngiliz hükümetinin Skripal vakasını İngiliz halkının dikkatini iç sorunlardan başka yöne çekme aracı olarak kullandığını belirten bakanlık, "Ruşçada 'acil çıkış kapısı' diye bir tabir var. Bu, çıkışı olmayan bir durumdaki son umudu simgeler. Kişi, sonuçlarını düşünmeden bu kapıdan geçer. Bu tabir, uluslararası siyaset için de uygulanabilir. Zira oldukça zor ve çıkış olmayan durumlarla sık sık karşılaşılıyor ve her ülkenin kendi 'acil çıkış kapısı' bulunuyor. Örneğin, Anglosakson siyaset söyleminde bu kavramın daha az şiirsel anlamı var: 'ölü kedi' ifadelerini kullandı.

ASYA - PASİFİK

- *Hindistan ordusunun askeri kapasitesi savaşa ancak 10 gün dayanabilir iddiası...* Hindistan hükümeti, yarın bir savaş çıkarsa sadece 10 gün yetecek kadar cephanesi olduğunu açıkladı. Amerikan New York Times (NYT) gazetesinin haberine göre, Hindistan Meclisi Daimi Savunma Komitesi üyesi Gaurav Gogoi, teçhizatın yüzde 68'inin eski olduğunu söyledi. Gogoi, "Ordumuz modern cephaneden yoksun ama 21. yüzyıl düzeyinde askeri operasyonlar düzenlemek zorunda kalıyor" dedi. Hindistan ile Pakistan arasında tırmanan Keşmir gerilimi sonrası, iki nükleer gücün askeri kapasiteleri gündeme gelmişti. NYT'nin haberine göre, Pakistan'ın askeri gücü Hindistan'inkinin iki katı. Hindistan'da bütçe yönetiminin yetersizliği ve silah alımı gibi konuların bürokrasiye takılması da orduyu zayıflatan başlıca sorunlar. Öte yandan deniz, kara ve hava güçleri de bir ortaklık değil rekabet içinde. Hint yetkililer 2018'de askeri bütçesini 45 milyar dolar olarak açıkladı. Ancak Hindistan'ın bu bütçenin önemli bir kısmını 1.2 milyon aktif görevdeki askerin maaş ve emekliliğine ayırması sonucu cephanenin yenilenmesi için kullanılabilecek para 14 milyar dolarla sınırlı. Ordunun modern silahlar alması için asker kapasitesini azaltması da o kadar kolay değil. Hindistan ordusunun yarattığı iş imkanları, kronikleşen istihdam sorununa bir çare olarak da görülüyor.

- *Kuzey Kore'deki kilit nükleer tesis aylardır kapalı...* Birleşmiş Milletler'e (BM) bağlı Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA) Kuzey Kore'nin plütonyum üretiminin büyük kısmını sağladığı sanılan reaktörün son üç aydır kapalı olduğunu bildirdi. 5 megawatt'lık reaktör Başkan Donald Trump ve Kuzey Kore lideri Kim Jong Un arasında Vietnam'da yapılan son zirvenin gündem maddelerinden olan Yongbyon nükleer tesisinde yer alıyor. Zirvede bu tesisin devre dışı bırakılması konuşulmuştu. Merkezi Viyana'da bulunan IAEA'nın müfettişleri 2009'dan bu yana Kuzey Kore'ye giremiyor. Kurum, Kuzey Kore'nin nükleer faaliyetlerini uydu görüntüleme aracılığıyla takip ediyor. Bazı bağımsız araştırmacılar da yine uydu görüntüleme aracılığıyla reaktörün eskidiği ve teknik sorunlar yaşadığı görüşüne vardı. IAEA Genel Müdürü Yukiya Amano, yönetim kuruluna verdiği brifingde reaktörde 2018 yılının Aralık ayından bu yana faaliyet tespit edilmediğini kaydetti. Amano özellikle tesiste kullanılan yakıtla plütonyumun birbirinden ayrıldığı laboratuvarlardan bu sürecin hayata geçirildiğine ilişkin işaret alınmadığını bildirdi.

TÜRKİYE – TÜRK DÜNYASI

- *Pentagon Sözcüsü Pahon: Türkiye'yi S-400'ü satın almasının ağır sonuçları olacağı konusunda uyarıyoruz...* Pentagon Sözcüsü Eric Pahon, yaptığı açıklamada ABD'nin, Rusya'dan S-400 füze savunma sistemlerini satın almanın Washington ile Ankara arasındaki işbirliği için önemli sonuçları olacağı konusunda Türkiye'yi uyardığını belirtti. Pahon, "Türkiye'nin hava savunma sistemini güçlendirme arzusunun farkındayız, ancak Türkiye'nin Rus yapımı S-400 sistemlerini satın alması, ABD ile Türkiye'nin savunma alanındaki işbirliği için ağır sonuçlar doğuracak. Savunma ihtiyaçlarının karşılanması için Türkiye'nin daha uygun alternatifleri bulmasına yardımcı olmak için çalışıyoruz, fakat bununla birlikte Rus S-400 sistemlerini satın alınmasının geniş sonuçları olacağı konusunda da uyarıyoruz. Bu konuda açık bir diyalog sürdürüyoruz ve daha önce, önemli savunma sistemleri alımlarında NATO çerçevesindeki operasyonel uyumun sağlanmasının önemini vurgulamıştık" diye konuştu.